

RAPORT PRELIMINAR ASUPRA CERCETĂRILOR ARHEOLOGICE
DIN COMPLEXUL MEDIEVAL DE LA GEOAGIU DE JOS,
JUD. HUNEDOARA
(CAMPANIILE DIN 1993, 1994, 1995)

Din șoseaua națională Deva-Sebeș, imediat după ieșirea din Orăștie, se desprinde un drum spre nord. Trecând Mureșul și continuând drumul în sus pe malul pârâului ce poartă numele satului, ajungem în Geoagiu de Jos (12 km de Orăștie). Localitatea este situată pe cursul inferior al pârâului Geoagiu, aproape de confluența acestuia cu Mureșul, având o întindere foarte mare de-a lungul șoselei care o străbate. Obișnuit, locuitorii împart comuna în Geoagiu-Joseni și Geoagiu-Susenii¹.

În partea de est a localității, aproape de malul pârâului, într-un perimetru delimitat de curtea casei parohiale reformate, se află două edificii de cult religios. Actuala biserică reformată în funcțiune, a fost ridicată în cursul anului 1930 pe locul și cu materialul de construcție rezultat din demolarea, tot atunci, a unei mici biserici gotice din secolul al XVI-lea. O parte din fostele încadrămante de uși și ferestre de la vechea biserică au fost recuperate și încastrate în zidurile noului edificiu, dându-i acestuia un vădit caracter gotic. Alte pietre vechi din epoca romană (altare funerare, monumente sculpturale dedicate unor zeități) aflate în zidurile fostei biserici, au fost de asemenea refolosite la noua construcție².

La o distanță de 50 m spre nord de actuala biserică parohială, se află o biserică romanică cu plan central, de tip rotundă, astăzi servind drept clopotniță (*fig. 2B*). Biserica este formată dintr-o navă circulară, cu diametrul interior de 5,50 m, continuată spre est cu o absidă semicirculară lungă de 2 m și care are o deschidere înspre navă de 3 m. Lungimea totală a bisericii, pe axa est-vest, este de 7 m în interior și de 9 m în exterior. Grosimea zidurilor la bază este de 1 m, ele micșorându-se treptat înspre partea lor superioară până la 0,70 m. Construcția are un acoperiș cu șindrilă de factură barocă, terminat la partea superioară în forma unui bulb de ceapă. Materialul de construcție, folosit la ridicarea rotondei, a fost cărămida romană în asociație cu o cantitate mai redusă de piatră de râu, prezentă mai mult în părțile superioare

---

¹ Oct. Floca, V. Șuiaga, *Ghidul județului Hunedoara*, Deva, 1936, p. 215; Oct. Floca, *Hunedoara — Ghid al județului*, Deva, 1969, p. 292—293; Aurelia Băciu, P. Băciu, *Valea Grădiștei*, București, 1988, p. 41—42.

² Informații preluate dintr-un registru parohial care conține o serie de însemnări din perioada interbelică, privitoare la problemele obștești ale bisericii și comunității reformat-calvine din Geoagiu de Jos; manuscrisul se află în biblioteca casei parohiale.

ale elevației; cărămida provine, probabil, din antica așezare romană: Gernisara, aflată în imediata vecinătate a localității.

Intrarea în rotondă se face prin partea de sud-vest, printr-un portal introdus în zidărie într-o fază mai târzie; portalul este format din doi ușciori de piatră cu muchiile exterioare teșite, ambii fiind prevăzuți la părțile superioare cu câte un capitel cubic. Deasupra, două rânduri de cărămidă medievală care ies puțin în afară în raport cu paramentul edificiului, formează un arc ușor frânt. Un alt arc de formă semicirculară — executat din cărămidă romană după modelul ferestrelor — aflat puțin mai sus decât arcul portalului actual, trebuie să fi fost cel inițial. Rotonda este prevăzută cu șase ferestre: una în partea de est a absidei, în navă, câte două pe părțile de nord și de sud, iar ultima la vest; în afară de fereastra vestică care este rotundă, toate celelalte au forme dreptunghiulare. Aceste deschideri aparțin prin formă și stil constructiv, epocii romanice; sunt tratate în ambrazură, strâmtate la mijloc, cu evazări largi spre exterior și interior, având arcurile superioare semicirculare realizate din aceeași cărămidă romană. Absida altarului a fost în vechime boltită cu o semicalotă din piatră și cărămidă, din care astăzi se mai păstrează doar punctele de plecare ale acesteia. Fereastra din absidă se află mai jos decât toate celelalte, deoarece lumina partea inferioară a semicalotei care se afla sub nivelul ferestrelor din navă³.

În literatura de specialitate există puține referiri la acest important și unic monument de cult din Ardeal. Edificiul este singura rotondă în această variantă de plan, care se mai află încă în picioare și poate fi văzută. În ceea ce privește datarea acestei valoroase biserici, se întâmpină greutăți din lipsa datelor documentare și a unor studii mai largi asupra edificiilor de cult cu plan central din Ardeal. Prin analogii de plan, rotonda de la Geoagiu se aseamănă cu rotondele descoperite pe cale arheologică la Alba Iulia⁴ și Orăștie⁵, prima fiind datată în a doua jumătate a secolului al X-lea, iar cealaltă pe la începutul secolului al XII-lea. Unele asemănări se pot face și cu rotonda de la Pelișor, lângă Satu Mare, care are și ea o navă rotundă de dimensiuni apropiate cu rotonda de la Geoagiu; absidele altarelor în ambele cazuri au fost boltite — la Pelișor cu o boltă semicilindrică, iar la Geoagiu cu o semicalotă. Deosebirea între planimetria celor două rotonde, constă în forma absidei altarului — la Geoagiu este semicirculară, iar la Pelișor este dreptunghiulară⁶.

Cele mai numeroase analogii pentru planul rotondei de la Geoagiu le găsim în Europa central-estică. Din mulțimea bisericilor cu navă rotundă și absidă semicirculară, amintim aici pe cele de la Stará Plzeň,

³ Pentru o descriere mai detaliată a rotondei de la Geoagiu de Jos, vezi Gh. Anghel, în *Apulum*, V, 1965, p. 615—624.

⁴ R. Heitel, în *RRHA*, 2, 1972, p. 139—160; idem, în *RRHA*, 1, 1975, p. 3—10; idem, în *MN*, 2, 1975, p. 333—351; idem, în *SCIVA*, 36, 3, 1985, p. 215—217; idem, în *SCIVA*, 37, 3, 1986, p. 233—248.

⁵ Rotonda de la Orăștie a fost descoperită cu ocazia cercetărilor arheologice din anul 1992, în interiorul spațiului delimitat de incinta fortificată din centrul orașului. Colectivul de cercetare a fost format din Z. Pinter (șef de șanter) și G. Petrov. Rezultatele cercetărilor arheologice sunt încă inedite.

⁶ V. Vătășianu, *Istoria artei feudale în Țările Române*, I, București, 1959, p. 88—89.

Przemysł, Sárospatak, Ducové, Osku, Hidegég, Szalna, Kallósd, Szakolca, Keresztur, toate acestea având o datare asigurată, de la caz la caz, între mijlocul secolului al XI-lea și a doua jumătate a secolului al XIII-lea⁷.

V. Vătășianu afirma în urmă cu mai mulți ani, că rotonda de la Geoagiu poate fi datată către mijlocul secolului al XIII-lea⁸. Asupra aceleiași date s-a oprit și cercetătoarea maghiară Gervers-Molnár Vera, într-o lucrare mai recentă despre rotondele Ungariei medievale⁹. Credem însă că problema datării acestei rotonde își va găsi răspunsul definitiv, odată cu terminarea lucrărilor de cercetare arheologică, începute aici, de către noi, în primăvara anului 1993.

Primele investigații arheologice în zona celor două biserici despre care am vorbit, au avut un caracter de salvare, fiind ocazionate de niște lucrări de extindere spre est a actualei case parohiale. Clădirea se află poziționată aproximativ între cele două biserici, având o dezvoltare longitudinală pe o axă est-vest. Avându-se în vedere în special importanța și vechimea rotondei ca monument de arhitectură medievală, precum și posibilitatea existenței în apropierea ei a unui vechi cimitir a cărui limite în spațiu nu puteau fi prevăzute dinainte, a fost nevoie de cercetarea și descărcarea de sarcină istorică a terenului pe care urma să se ridice viitoarea construcție, adosată spre est la clădirea casei parohiale¹⁰. În acest scop, s-a cercetat o suprafață de teren (SI) cu dimensiunile de 16,50 × 9 m, laturile mai lungi fiind orientate pe relația nord-sud. Distanța între rotondă și SI aflată la sud-est față de edificiul de cult, a fost de cca. 50 m. În această suprafață cercetată, s-au descoperit 20 de morminte de înhumatie (M1—M20) cu un inventar funerar specific pentru secolele XI—XII: monede cu valoare de un obol emise în timpul domniei regelui maghiar Coloman (1095—1114) — M4, M8, M10; inele de tâmplă cu un capăt în formă de „S” (M1, M3, M10, M11, M18, M20); pandantive de metal (M13); inele confecționate din două fire de sârmă răsucite având capetele aplatizate (M10); biluțe de metal (M16) — (fig. 4). Adâncimile gropilor de înmormântare față de nivelul actual de călcare au variat între —0,75 m (M9) și —1,55 m (M17), terenul fiind într-o ușoară pantă care urcă dinspre sud-est spre nord-vest. Toți defuncții au fost depuși în gropi fără sicrie, fundul acestora fiind în general pe suprafața solului viu (lut galben), în unele cazuri gropile intrând puțin în acesta. În ceea ce privește ritul de înmormântare, toți defuncții au orientarea generală pe relația est-vest, în anumite cazuri existând și unele devieri datorate probabil anotimpului în care s-a produs înmormântarea; capul se află la vest, picioarele spre est, iar

⁷ Vera Gervers-Molnár, *A középkori magyarország rotundái*, București, 1972, p. 32—37, Fig. 9, 12, 15, 17, 18, 19.

⁸ V. Vătășianu, *op. cit.*, p. 89.

⁹ Vera Gervers-Molnár, *op. cit.*, p. 36.

¹⁰ Intervenția arheologică cu caracter de salvare a fost favorizată de sprijinul acordat de Episcopia Reformată din Ardeal, prin d-nul ing. Kolumbán Huba în calitate de șef al șantierului de construcție al viitoarei clădiri. Clauzele contractuale care priveau descărcarea terenului respectiv de sarcină istorică, au fost stabilite în prealabil de către constructor cu Muzeul „Civilizației dacice și romane” din Deva, prin d-na director Adriana Rusu-Pescaru.

membrele superioare sunt întinse pe lângă corp, uneori fiind puțin aduse către bazin.

În SI a mai fost descoperită fundația unei clădiri de formă ușor trapezoidală, cu o singură încăpere, având laturile lungi orientate pe relația est-vest cu dimensiunile măsurate pe interior de 7,50 m, laturile scurte fiind de 4,12 m la vest și 3,72 m la est. Această clădire construită cândva în cursul secolului al XIX-lea, a fost demolată probabil înainte de ridicarea actualei case parohiale zidurile sale de fundație deranjând parțial trei dintre mormintele vechiului cimitir (M1, M5, M19). În general, în această suprafață cercetată, mormintele nu se întretaie unele cu altele, singura excepție făcând cazul lui M11 ($-0,87$ m) a cărui cap a fost așezat peste oasele degetelor de la membrele inferioare a lui M16 ($-0,85$), depus mai la vest de M11. Tot M11, se pare că a deranjat și capul lui M12 ($-0,90$ m) aflat spre nord, imediat în stânga lui (*fig. 1*).

Concomitent cu cercetarea din SI, a mai fost executată o secțiune (S1 = $3,50 \times 2,50$ m) pe latura sud-estică a absidei altarului și pe latura estică a turnului actualei biserici. Scopul acestei intervenții pe care o dorim continuată, a fost acela de a surprinde fundațiile fostei biserici gotice demolate. O reînhumare a oaselor unui mormânt (M22 găsit adunat sub talpa fundației de pe latura estică a turnului) și câteva blocuri mari de piatră fățuită aflate aruncate (provenite în mod sigur din zidurile bisericii demolate), sunt singurele elemente mai importante pe care deocamdată merită să le amintim.

Având în vedere importanța și vechimea sitului arheologic verificat precum și existența rotondei, începând din anul 1994, cercetarea arheologică în această zonă a devenit sistematică. Modestele resurse financiare de care am dispus, nu ne-au permis decât executarea unei singure secțiuni (S2), în partea estică a rotondei¹¹. S2 = $12 \times 13,14 \times 2$ m; latura sudică pornește de pe mijlocul zidului absidei semicirculare, fiind lungă de 12 m spre est în continuarea axului rotondei, cealaltă latură este de 13,14 m, paralelă cu prima și spre nord, lățimea secțiunii fiind de 2 m (*fig. 2A*). S-au descoperit un număr de 18 morminte (M22—M39) a căror gropi de înmormântare aveau adâncimi variabile, cuprinse între $-0,42$ m (M34 aflat înspre capătul estic a lui S2) și $-1,92$ m (M38 aflat în capătul vestic a lui S2, lângă absidă). Terenul este în pantă ușoară, coborând dinspre vest spre est. La mormintele descoperite în S2, se deosebesc două grupuri de înmormântări:

1. Morminte medievale mai vechi, depuse în gropi care coboară până pe suprafața solului viu (lut galben) sau intră puțin în el, a căror adâncimi variază între $-0,42$ m (M34) și $-1,12$ m (M39). Aceste morminte fac parte din același orizont de înmormântări, contemporan cu mormintele descoperite în SI/1993. În acest caz avem un număr de 14 schelete (M22—M34, M39), dintre care șase (M24, M28, M30, M33, M34, M39) au o orientare generală est-vest, restul de opt fiind așezate pe relația sud vest-nord est. Defuncții au fost depuși în gropi fără sicrie,

¹¹ Finanțarea cercetărilor arheologice din anul 1994, a fost asigurată de către Institutul de Studii Socio-Umane din Sibiu, prin d-nul cercetător Z. Pinter care este membru în colectivul de cercetare al șantierului arheologic de la Geoagiu de Jos.

având membrele superioare întinse pe lângă corp, în unele cazuri acestea fiind aduse ușor spre sau peste bazin. Inventarul funerar care s-a descoperit numai la patru din aceste morminte, face parte din categoria obiectelor descoperite la defuncții din SI/1993 (inele de tâmplă cu un capăt în formă de „S” — M22, M24, M34; monedă cu valoare de un obol emisă în timpul domniei regelui maghiar Coloman — M24; verigă de metal cu capetele retezate și aduse unul peste celălalt — M30). Celelalte zece morminte sunt lipsite de obiecte (*fig. 4*). În cadrul acestui grup de înmormântări, au fost constatate două cazuri în care anumite morminte suprapun parțial s-au deranjează aproape în întregime alte morminte mai vechi. Astfel M26 (—0,70 m) se suprapune peste partea stângă a lui M27 (—0,77 m), deranjându-i mai mult capul, iar M29 (—0,80 m) îl taie complet pe M28 (—0,60 m) de la nivelul membrelor inferioare.

2. Morminte medievale mai noi, depuse în gropi care se adâncesc mult în solul viu; sunt în număr de patru și nu au nici un fel de inventar funerar (M35/—1,86 m, M36/—1,50 m, M37/—1,78 m, M38/—1,92 m). Toate sunt situate în imediata apropiere a absidei altarului, având orientarea generală est-vest, dar cu deviații evidente pe relația sud vest-nord est. Defuncții au fost depuși fiecare într-un sicriu de lemn, iar gropile de înmormântare au deranjat în mod evident alte morminte care au aparținut unui mai vechi orizont de înmormântări; argumentul care susține acest fapt, îl constituie mulțimea oaselor răvășite care s-au găsit peste tot deasupra acestor morminte. În ceea ce privește ritul de înmormântare, el diferă față de cel sesizat la mormintele care aparțin orizontului arpadian, mai ales prin poziția membrelor superioare; ambele antebrate sunt îndoite din cot, stângul fiind adus peste bazin iar dreptul așezat pe abdomen.

În anul următor, 1995, cercetarea arheologică a continuat în zona din jurul rotondei prin executarea a două secțiuni¹². S3 = 8 × 2 m, s-a practicat în continuarea lui S2/1994, spre est, cu un martor de 0,50 m între ele (*fig. 3A*). În S3 au fost dezvelite și cercetate un număr de patru morminte (M40—M43), a căror gropi de înmormântare coboară până pe suprafața solului viu (lut galben), sau chiar intră puțin în acesta. Mormintele aparțin aceleiași orizont de înmormântări de epocă arpadiană, fiind contemporane cu mormintele descoperite în SI/1993, precum și cu majoritatea mormintelor din S2/1994. Defuncții au fost depuși în gropile de înmormântare fără sicrie, membrele lor superioare fiind întinse pe lângă corp sau aduse ușor peste bazin. Orientarea lor diferă de la caz la caz; dacă M43, surprins parțial în colțul sud-vestic al secțiunii, se afla așezat pe relația est-vest, M40 și M42 au orientarea dinspre sud-vest spre nord-est, iar M41 are capul la nord-vest și picioa-

¹² Finanțarea cercetărilor arheologice din anul 1995, a fost asigurată de către Episcopia Reformată din Ardeal și Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj. Dorim să aducem și pe această modestă cale, sincerele noastre mulțumiri, d-lui prof. Sîpos Gábor de la Episcopia Reformată, pentru sprijinul constant și interesul manifestat în continuarea acestor importante cercetări. La campania de cercetări din vara anului 1995, au mai participat d-nul prof. Horațiu Croza de la Muzeul de Istorie din Turda și nouă studenți istorici de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj.

rele spre sud-est. M42 a fost surprins doar prin prezența parțială a osului tibiei de la piciorul stâng care ieșea din profilul sudic al secțiunii. Pentru a putea dezveli în întregime acest mormânt, am fost nevoiți să deschidem o mică casetă direct din profil (C.A. = $1,50 \times 0,60$ m). Toate cele patru morminte din S3 au avut inventar funerar, alcătuit din obişnuitele inele de tâmplă cu un capăt în formă de „S” (M40, M42, M43) și monede arpadiene cu valoare de un obol. M40 și M42 aveau fiecare câte o monedă de la Coloman (1095—1114) iar M41 avea o monedă emisă în timpul domniei lui Ladislau I (1077—1095).

Cealaltă secțiune (S4) a fost executată la sud de rotondă, pornindu-se direct de pe zidul monumentului cu o axă lungă de 8 m de la înbinarea navei cu absida altarului. Avându-se în vedere formele circulare ale conturului rotondei, pentru laturile acestei secțiuni au rezultat dimensiuni diferite: 7,42 m pentru latura de vest care pornește de pe zidul navei și 7,98 m pentru latura de est care pleacă de pe zidul absidei altarului (fig. 3B). În S4 s-au descoperit și cercetat un număr de 26 de morminte (M44—M69), care aparțin unor orizonturi diferite de înmormântări. Adâncimile gropilor de înmormântare variază între —1,14 m (M44, surprins parțial în capătul sudic) și —2,12 m (M50, aflat în jumătatea sudică a secțiunii). Terenul coboară ușor dinspre nord spre sud. O parte din mormintele medievale mai vechi au fost deranjate total sau parțial de către unele din mormintele găsite, în tot cuprinsul secțiunii aflându-se o mulțime de oase umane răvășite. Cercetarea scheletelor a dovedit faptul că majoritatea defuncțiilor au fost depuși în sicrie de lemn, excepție de la această regulă făcând doar cazurile lui M54, M58, M59, M65, M69, morminte la care suntem siguri că ele n-au existat. Deoarece nu dorim să facem cu această ocazie o descriere a fiecărui schelet în parte, ne vom opri doar asupra unei singure situații mai clare, care ne ajută să facem unele asocieri și succesiuni cronologice, pe care în faza actuală a cercetărilor le putem lega de începuturile rotondei. La o distanță de 3 m spre sud față de rotondă, avem un mormânt (M59 = —1,22 m) care este tăiat de la nivelul superior al bazinului, spre est, de M60 (—1,63 m). Groapa lui M59 deranjează parțial pe M58 (—1,22 m) aflat imediat la sud de acesta, mormânt care mai este încă o dată deranjat de la nivelul bazinului spre est de același M60. M58, suprapune și deranjează parțial oasele membrelor inferioare a lui M69 (—1,35 m), mormânt mai vechi și fără inventar. M59 are ca singură piesă de inventar, o monedă cu valoare de un obol din vremea lui Coloman, fiind unul din cele mai vechi morminte datate (după M58 și M69 care sunt mai vechi) din această secțiune, aparținând vechiului orizont de înmormântări de epocă arpadiană. Alături de moneda arpadiană găsită la M59, piese de inventar funerar s-au mai descoperit și la alte cinci morminte (M49 — copcă pentru îmbrăcăminte de tip moș și babă; M54 — monedă medievală păstrată fragmentar, încă nedeterminată; M55 — ac de păr; M60 — șirag de mărgelă din sticlă; M63 — șirag de mărgelă din sticlă și mici fragmente de la țesătură textilă cu fir metalic). O fibulă romană din bronz și o mică aplică medievală din tablă de cupru, ambele desoperite în pământ purtat, sunt obiectele care completează tabloul principalelor descoperiri din S4/1995.

Rezultatele cercetărilor din S2/1994 și S4/1995 (secțiuni care pornesc direct de pe zidurile rotondei), dovedesc faptul că o serie de morminte care aparțin vechiului orizont de înmormântări de epocă arpadiană, sunt deranjate parțial sau total de către alte morminte medievale mai noi. Această situație este evidentă mai ales în imediata vecinătate a rotondei, în jurul căreia au fost concentrate toate înmormântările ulterioare din veacurile Evului Mediu, cel puțin până la apariția în zonă a celeilalte biserici (sec. XVI), care a atras în jurul ei o parte din noile înmormântări.

În ceea ce privește primul orizont datat de înmormântări din cimitirul de la Geoagiu, modestia obiectelor descoperite la defuncți, dovedește faptul că avem de a face cu un cimitir care a aparținut unei comunități sătești așezate și sedentarizate. Monedele arpadiene, găsite până acum la unele morminte, sunt emise în vremea domniilor a doi regi ai Ungariei — Ladislau I (1077—1095) și Coloman (1095—1114). Deși cercetarea arheologică a rotondei și a cimitirului din jur se află abia într-o fază intermediară, noi susținem deocamdată ipoteza că acest vechi cimitir s-a dezvoltat în jurul rotondei, chiar dacă începuturile sale se pot situa cândva înaintea ridicării edificiului. În acest caz, construirea rotondei ar fi putut avea loc, cel mai devreme în intervalul de timp care acoperă perioadele de domnie a celor doi regi maghiari — Ladislau I și Coloman (1077—1114). În cazul confirmării până la urmă a acestei ipoteze, mai ales pe cale arheologică, atunci rotonda de la Geoagiu de Jos, ar fi cel mai vechi edificiu de cult religios din zid, aflat încă în picioare pe teritoriul Ardealului, dar și al întregii țări.

Pentru stabilirea unor concluzii precise și lipsite de incertitudinile actuale, așteptăm viitoarele campanii de cercetări arheologice, când vom continua cu investigații în interiorul rotondei și în cimitirul înconjurător.

Un studiu final care să cuprindă întreaga documentație arheologică și istorică privitoare la problematica acestei biserici cu plan central, precum și la încadrarea ei într-un context istoric mai larg, va fi publicat numai după terminarea cercetărilor arheologice.

GHEORGHE PETROV

RAPPORT PRELIMINAIRE SUR LES RECHERCHES ARCHEOLOGIQUES DU
COMPLEXE MÉDIÉVAL DE GEOAGIU DE JOS, DÉP. DE HUNEDOARA
(LES CAMPAGNES DE 1993, 1994, 1995)

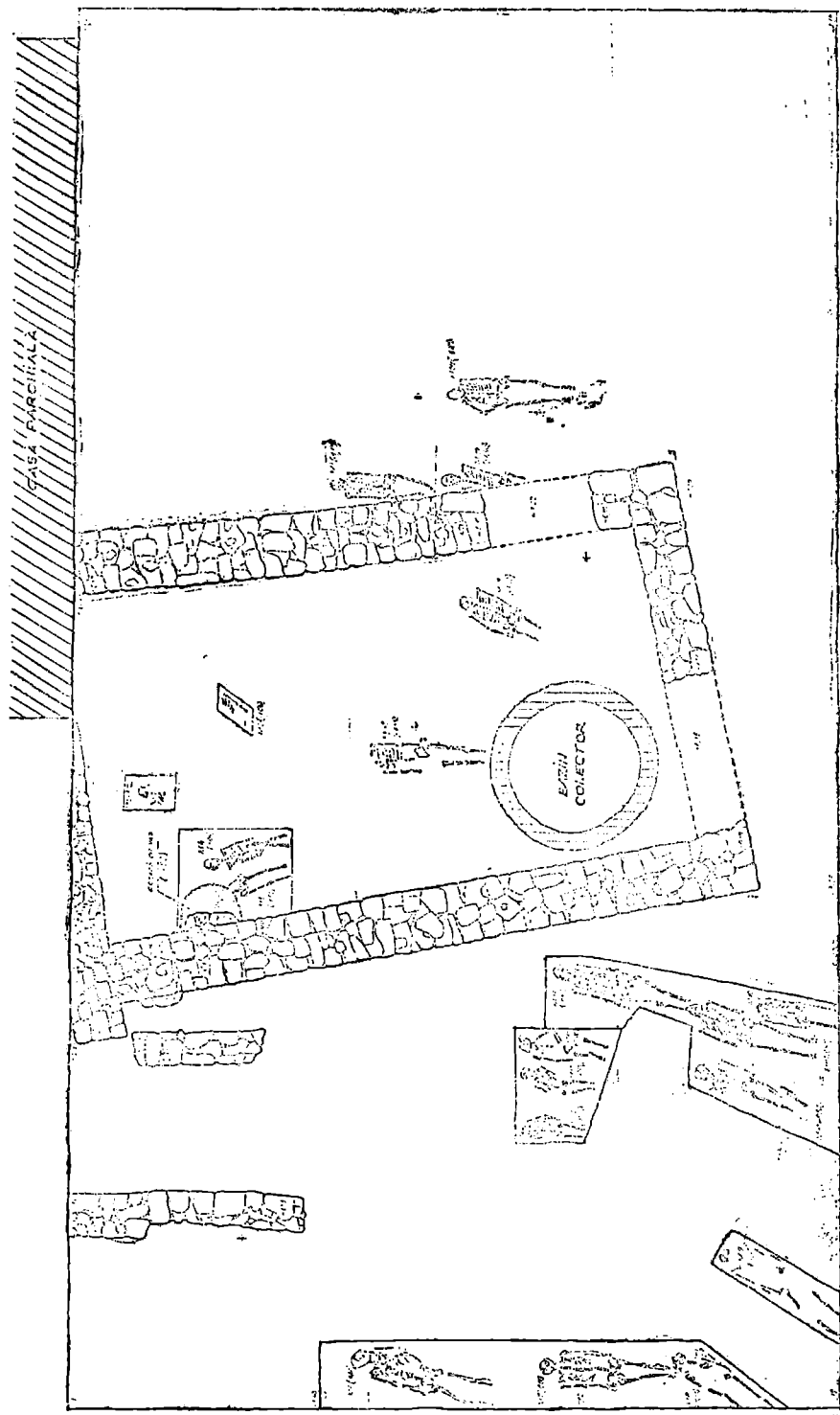
(Résumé)

Les recherches archéologiques ont été commencées en 1993 par une intervention avec un caractère de sauvetage compte tenu de l'importance et de l'ancienneté des monuments de l'architecture médiévale qui se trouvent dans la zone

de la cour de la maison de la paroisse reformiste, de 1994 la recherche est devenue systématique. Ici se trouve une église romane avec un plan central (une rotonde), une vraie rareté en ce qui concerne l'architecture médiévale avec un caractère religieux de Transylvanie, ainsi que les vestiges d'une église gothique du XVI-ème siècle, démolie en 1930. Dans la zone qui se trouve autour de ces deux églises est un vaste cimetière médiéval. Dans les cinq sections recherchées, dont deux sont près de la rotonde, on a découvert 69 tombeaux, qui datent du XI-ème siècle jusqu'au XIX-ème siècle.

Quoique la recherche archéologique de la rotonde se trouve dans une phase intermédiaire, nous soutenons l'hypothèse qu'elle a été élevée le plus tôt, dans l'intervalle du temps qui couvre les périodes de règne des rois hongrois, Ladislau I (1077—1095) et Coloman (1095—1114). Pour des conclusions précises et sans d'incertitude actuelle, nous attendons le résultat des futures recherches.

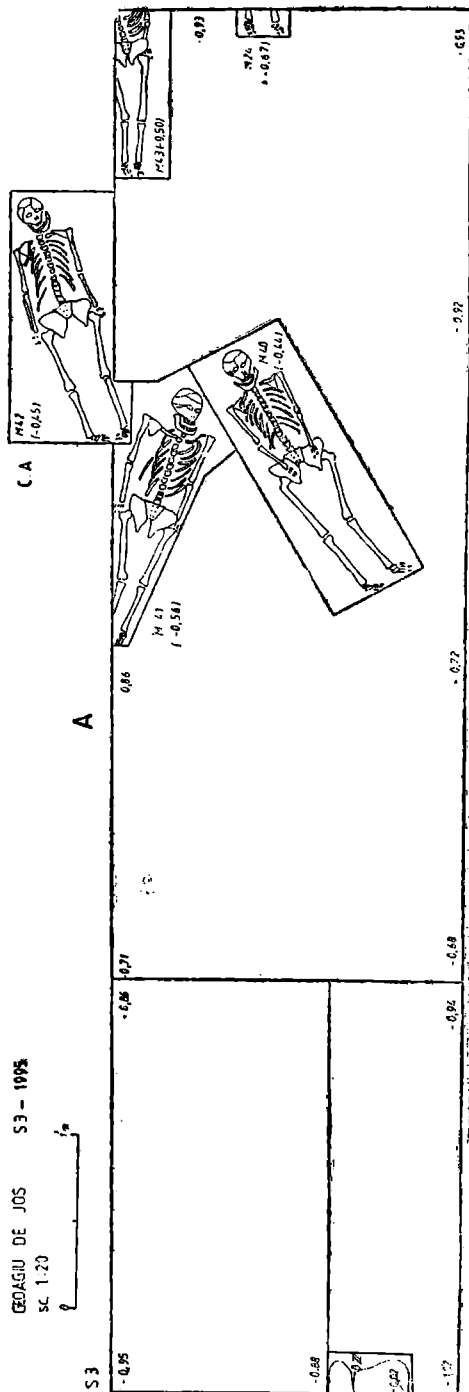
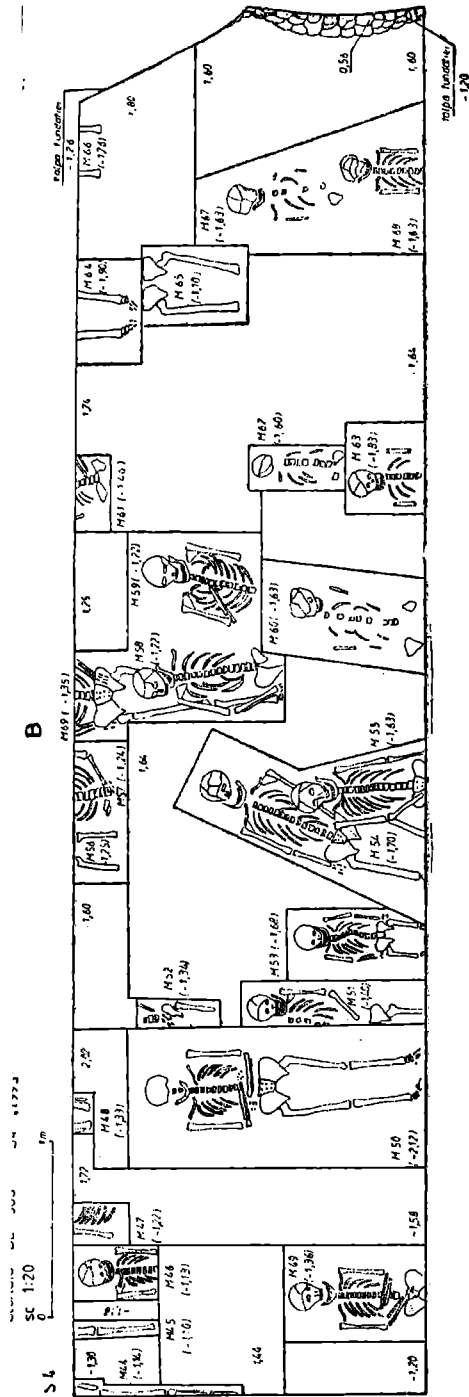

SCARA 4:20
SI/1993

Fig. 1. Planul general al suprafeței I/1993.

3.5
5
0

